

Шестнадесета Международна олимпиада по лингвистика

Прага (Чехия), 26–30 юли 2018 г.

Задачи за индивидуалното състезание

Правила за оформяне на решенията на задачите

Не преписвайте задачите. Решавайте всяка задача на отделен лист (или листове). На всеки лист пишете номера на решаваната задача, номера на мястото си и фамилното си име. Иначе работата Ви може да не бъде оценена по достойнство.

Обосновавайте получените отговори. Отговор, даден без всякакво обяснение, макар и да е съвсем верен, се оценява ниско.

Задача № 1 (20 точки). Дадени са думи на езика крийк и българските им преводи. Знакът [˙] означава ударение:

[cokó]	кџца	[imahicíta]	издирвам с поглед
[cá:lo]	пџстџрва	[inkosapítá]	умолявам
[sókcá]	чувал	[tapassó:la]	паяк сенокосец
[wa:kocí]	теле	[akkopánka]	игра
[pocóswa]	брадва	[cokpilâ:pilá]	козодой (вид птица)
[famí:ca]	пџнеш	[tokna:photí]	кесия
[yanása]	бизон	[co:kakíŋítá]	учение
[iyanawá]	бузата му/џ	[ŋafotaháya]	тиква
[hí:spákwa]	странстващ дрозд	[itiwanayipíta]	врџзваме се взаимно
[aklowahí:]	кал	[ipahankatíta]	броя ни
	[pokkoŋakkoakkopankacóko]		баскетболна зала

Отбележете ударението:

[ifa]	куче	[ifoci]	кученце
[ná:naki]	вещи	[sâ:sakwa]	гџска
[aktopa]	мост	[hoktaki]	жени
[wanayita]	врџзвам	[awanayita]	привџрзвам
[isiskitoci]	чашка	[a:tamihoma]	капак (на кола)
[honanta:ki]	мџже	[ilitohtaŋita]	крџстосвам крака

⚠ Езикът крийк (мускоги) е от мускогското семейство. Говори се от около 4 500 души в щата Оклахома, САЩ.

[ŋ] е съгласен звук. Знакът [˘] означава низходящ тон. Знакът [:] означава, че предходната гласна е дълга.

—Алексей Пегушев

Задача № 2 (20 точки). Дадени са изречения на езика хакхун и българските им преводи:

1. **ɲa ka kɤ ne** — *Аз отивам ли?*
2. **nɤ ʒip tuʔ ne** — *Ти спеше ли?*
3. **ɲabə ati lapkʰi tɤʔ ne** — *Аз виждах ли го?*
4. **nirum kəmə nuʔrum cʰam ki ne** — *Ние познаваме ли ви?*
5. **nɤbə ɲa lapkʰi rɤ ne** — *Ти виждаш ли ме?*
6. **tarum kəmə nɤ lan tʰu ne** — *Те биеха ли те?*
7. **nuʔrum kəmə ati lapkʰi kan ne** — *Вие виждате ли го?*
8. **nɤbə ati cʰam tuʔ ne** — *Ти познаваше ли го?*
9. **tarum kəmə nirum lapkʰi ri ne** — *Те виждат ли ни?*
10. **ati kəmə ɲa lapkʰi tʰɤ ne** — *Той виждаше ли ме?*

(a) Преведете на български:

1. **nɤ ʒip ku ne**
2. **ati kəmə nirum lapkʰi tʰi ne**
3. **tarum kəmə nuʔrum cʰam ran ne**
4. **nirum kəmə tarum lan ki ne**
5. **nirum kəmə nɤ cʰam tiʔ ne**
6. **nirum ka tiʔ ne**

(b) Преведете на хакхун:

7. *Аз биех ли те?*
8. *Те виждаха ли ме?*
9. *Той познава ли те?*
10. *Вие спите ли?*

⚠ Езикът хакхун е от клона сал на сино-тибетското семейство. Говори се от около 10 000 души в най-източната част на Индия и в съседните области от Мианмар.

ə и ɤ са гласни звукове. cʰ, kʰ, ɲ, tʰ, ʒ и ʔ са съгласни звукове. —*Пьотър Аркадиев*

Задача № 3 (20 точки). Дадени са думи на терена в две граматични форми (1 л. ед. ч., *моят ... или аз ...*; 2 л. ед. ч., *твоят ... или ти ...*) и българските им преводи. Някои форми са пропуснати.

1 л. ед. ч.	2 л. ед. ч.		1 л. ед. ч.	2 л. ед. ч.	
îmam	îme	<i>мъж (съпруг)</i>	enjóvi	yexóvi	<i>по-голям/а</i>
mbîho ¹	<i>да отида</i>	noínjoa ⁸	<i>да го видя</i>
yónom	yéno	<i>ходя</i>	vanénjo ⁹	<i>да купя</i>
mbôro	peôro	<i>панталон</i>	mbepékena	pipíkina	<i>барабан</i>
ndûti	tiûti	<i>глава</i>	ongóvo	yokóvo	<i>стомах, душа</i>
âyom	yâyo	<i>брат на жена</i>	rembéno	ripíno	<i>риза</i>
..... ²	pîyo	<i>животно</i>	nje'éxa	xi'íxa	<i>син/дъщеря</i>
yênom ³	<i>жена (съпруга)</i>	ivándako	ivétako	<i>да седна</i>
mbûyu	piûyu	<i>коляно</i>	mbirítauna	piríteuna	<i>нож</i>
njûpa	xiûpa	<i>маниока</i>	mómindi ¹⁰	<i>изморен съм</i>
..... ⁴	yéno	<i>майка</i>	njovó'i	xevó'i	<i>шапка</i>
nênem	nîni	<i>език</i>	ngónokoa	kénokoa	<i>трябва ми</i>
mbâho	peâho	<i>уста</i>	ínzikaxovoku ¹¹	<i>училище</i>
ndâki	teâki	<i>ръка (до рамото)</i> ¹²	yôxu	<i>дядо</i>
vô'um	veô'u	<i>ръка</i>	íningone	ínikene	<i>приятел</i>
ngásaxo ⁵	<i>усещам студ</i>	vandékena	vetékena	<i>кану</i>
njérere ⁶	<i>страна</i>	óvongu	yóvoku	<i>къща</i>
mônzi	meôhi	<i>играчка</i> ¹³	nîwo	<i>племенник</i>
ndôko ⁷	<i>тил</i>	ánzarana ¹⁴	<i>мотика</i>
ímbovo	ipevo	<i>дреха</i>	nzapátuna	hepátuna	<i>обувка</i>

(a) Запълнете празните места.

(b) Някои думи на езика терена са заети от официалния в Бразилия португалски език. Такава е думата 'обувка' по-горе (← порт. *sapato*). Понякога португалските заемки в езика терена се държат нестандартно.

1 л. ед. ч.	2 л. ед. ч.	
lâmbina	leápina	<i>молив (← порт. lápis)</i>
	leátana	<i>тенекия (← порт. lata)</i>
	keápana	<i>пелерина (← порт. capa)</i>

1. По какво се отличават тези думи от изконните думи на езика терена?
2. Преведете на терена: *моята тенекия, моята пелерина.*

⚠ Езикът терена е от боливийско-паранския клон на аравакското семейство. Говори се от около 15 000 души в Бразилия.

' е съгласен звук (т. нар. гърлен взрив). **x** = ш. **y** = ѝ. **nj** = нж. Буквата **m** в края на думата означава носовото произношение на цялата дума. Знакът ^ означава, че гласната е удължена и се произнася с низходяща височина. Знакът ' означава, че следващата съгласна се произнася удължено.

—Андрей Никулин

Задача № 4 (20 точки). Дадени са словосъчетания на планински арапешки език и българските им преводи:

1. biaruh atuh araruh	3 стръка захарна тръстика
2. nybat biabys juhurubys	6 яйца
3. anowip biabys bøbys	8 бетелови ореха
4. biogu nybat atuh araruh	9 стръка захарна тръстика
5. anowip biagas atugas atug baigas	10 листа сагова кора
6. biogu atut atub juhurubys	13 яйца
7. wiwis atug baigas	13 листа сагова кора
8. wiwis biabys bøbys	14 бетелови ореха
9. biogu atugu biogu biaruh atuh araruh	23 стръка захарна тръстика
10. araman biabys bøbys	26 бетелови ореха
11. anowip biabys juhurubys	26 яйца

(a) Един лингвист, който изучавал тези данни, първоначално решил, че в три от примерите по-горе липсва думата *X*. Продължавайки да изучава езика обаче, лингвистът осъзнал, че няма изпуснатата дума, тъй като думата *X* обикновено не се използва, а се подразбира от контекста. Назовете думата *X*. Кои са трите примера, в които лингвистът мислел, че тя е изпуснатата? Как се подразбира тя от контекста?

(b) Преведете на български:

12. **biabys atub bøbys**
13. **atub juhurub**
14. **nybat atuh araruh**
15. **biagas atugas biagas baigas**
16. **wiwis baigas**

(c) Преведете на планински арапешки:

17. 4 бетелови ореха
18. 11 яйца
19. 20 яйца
20. 25 листа сагова кора

⚠ Планинският арапешки език (букийип) е от семейството торичели. Говори се от около 15 000 души в Папуа Нова Гвинея.

Бетеловите орехи всъщност са семена на определен вид палма.

—Алексей Пегушев

